

OP ESF Vlaanderen 2014–2020
Prioriteit 3, Investeringsprioriteit 9 i Sociale Inclusie
en armoedebestrijding
Oproep 478
Versterking van de werk-welzijnsbemiddeling

Bijlage aan de oproepfiche: Modus Operandi

Inhoud

1. Situering
2. Beschikbare cijfers
 - a. Algemeen
 - b. Binnen het beleidsdomein WSE
3. Welke obstakels naar werk zijn er bij werkzoekenden en bij inactieven?
4. Hoe pakken we de drempels naar werk nu aan?
 - a. Werk-welzijnbemiddelaars bij VDAB
 - b. ESF-oproepen naar niet-beroepsactieven
 - c. ESF-oproep naar kwetsbare jongeren
 - d. Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)
 - e. Projecten vanuit het armoededecreet
5. Wat is er in het verleden al gebeurd?
6. Verderzetting van de W²-groepsbegeleiding

1. Situering

In het decreet van 21/3/2003 betreffende de armoedebestrijding dat de basis vormt voor het VAPA wordt armoede als volgt gedefinieerd:

een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan, dat de armen scheidt van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving en waarbij ze niet op eigen kracht deze kloof kunnen overbruggen.

2. Beschikbare cijfers

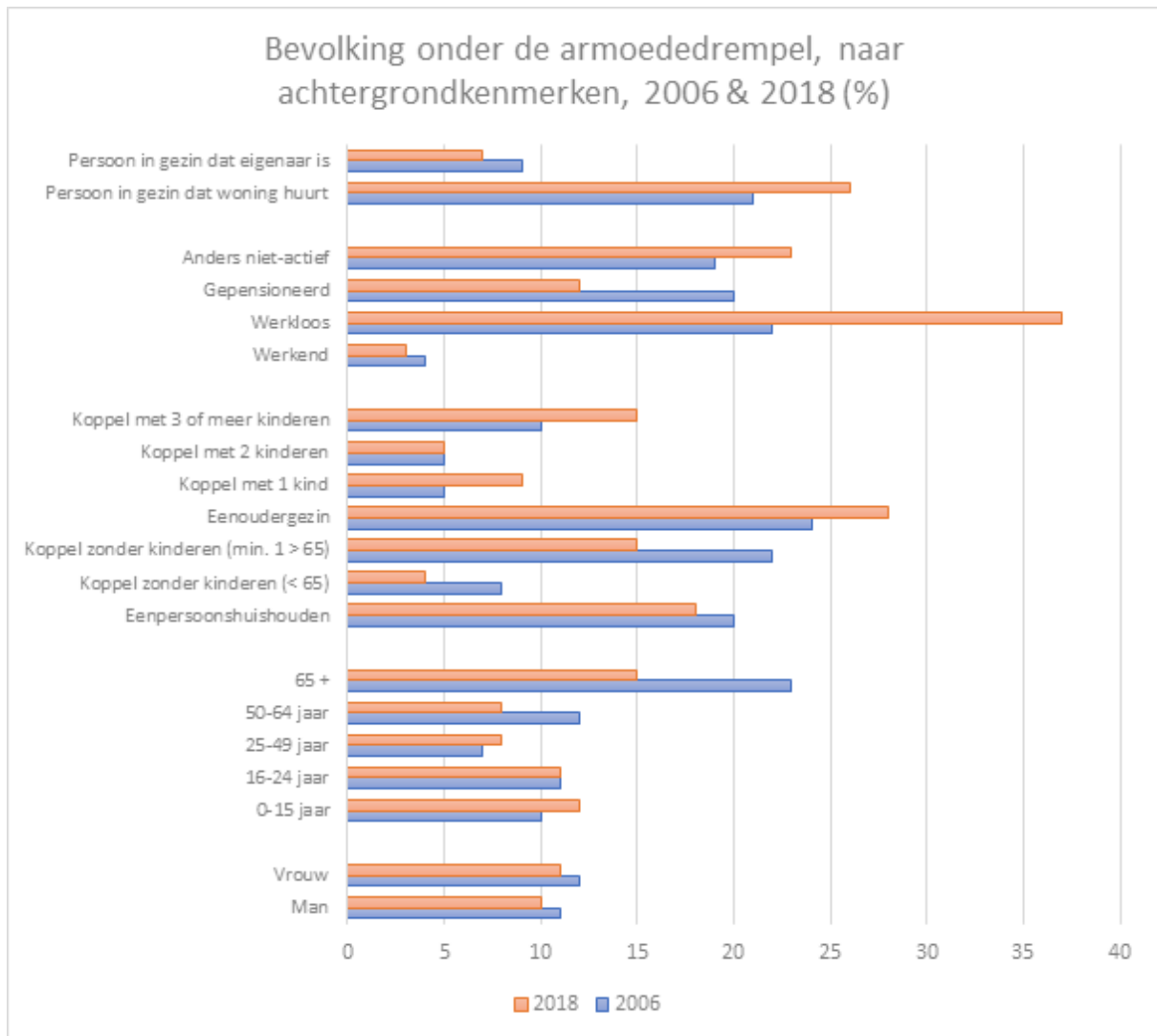
a. Algemeen

BEVOLKING ONDER DE ARMOEDEDREMPEL

Definitie: de armoededrempel is gelijk aan 60% van het nationaal mediaan beschikbaar huishoudinkomen na sociale transfers (sociale zekerheids- en bijstandsuitkeringen). Deze armoededrempel wordt aangepast aan de samenstelling en grootte van het huishouden. Voor een alleenstaande lag de Belgische armoededrempel in 2018 op 1.187 euro per maand, voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen op 2.493 euro per maand.

In 2018 leefde iets meer dan 1 op de 10 inwoners van het Vlaamse in een huishouden met een [huishoudinkomen](#) onder de Belgische [armoededrempel](#). Dit getal is al sinds 2004 vrij stabiel. Het komt overeen met ongeveer 680.000 personen. Personen met een inkomen onder de armoededrempel lopen een verhoogd risico op armoede. Het armoederisico in Vlaanderen (10%) is lager dan dat in Wallonië (22%) en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (33%). Het is ook lager dan het Europese gemiddelde (17%).

Bepaalde groepen lopen een groter armoederisico lopen dan andere. Eenoudergezinnen vormen bijvoorbeeld een belangrijke risicogroep. Hun armoederisico bedraagt 28%. We zien ook dat het armoederisico bij kwetsbare groepen (naast eenoudergezinnen ook onder meer eenpersoonshuishoudens en grote gezinnen) stijgt. Als we kijken naar activiteitenstatus zijn werklozen het kwetsbaarst (37%), gevolgd door niet-actieven – met uitzondering van gepensioneerden – (23%). Bij werklozen zien we daarenboven een sterke stijging in armoederisico. Vooral bij ouderen (gepensioneerden) is het armoederisico tussen 2006 en 2018 afgenomen.

Bron: Statistiek Vlaanderen

SUBJECTIEVE ARMOEDE

Definitie: Het gaat om personen die leven in een huishouden dat zelf aangeeft moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen met het beschikbare inkomen.

De cijfers rond 'subjectieve armoede' sluiten hierbij aan. In 2018 ging het hier om 11%, evenwel het laagste niveau sinds 2006-2008. Ook hier zien we dezelfde kwetsbare groepen terugkomen.

ERNSTIGE MATERIELE DEPRIVATIE

Definitie: Het gaat om huishoudens die een aantal basisitems moeten missen of een aantal zaken niet kunnen doen omwille van financiële redenen.

In 2018 leefde 2% van de Vlamingen in een huishouden in [ernstige materiële deprivatie](#). Dat komt overeen met ongeveer 130.000 personen. Ook hier zien we de laatste jaren geen noemenswaardige evolutie – de cijfers blijven rond de 2 / 3 % schommelen. Ook hier zien we een verhoogde kwetsbaarheid bij bepaalde groepen, in het bijzonder bij eenoudergezinnen (11%) en werklozen (11%).

KANSARMOEDE BIJ KINDEREN

Definitie (Kind & Gezin): Kansarmoede is een toestand waarbij mensen beknut worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Tijdens hun contacten met gezinnen gaan de verpleegkundigen en gezinsondersteuners van Kind en Gezin na of er signalen zijn van kansarmoede op 6 domeinen. Het gaat om het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, het stimulatieniveau van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting en de gezondheid. Wanneer een gezin zwak scoort op 3 of meer criteria, spreken we over kinderen die in kansarmoede leven.

De kansarmoede-index van Kind en Gezin geeft aan hoeveel procent van de kinderen tussen 0 en 3 jaar bij de geboorte opgroeit in een situatie van kansarmoede. De index 2017 voor het Vlaamse Gewest bedraagt 13,76% en ligt daarmee 0,94 procentpunt hoger dan die van 2016. Bij meer dan 8 op de 10 kinderen gaat kansarmoede vooral gepaard met een beperkt inkomen, met werkloosheid of een preciaire arbeidssituatie en met een laag opleidingsniveau van de ouder(s).

Bepaalde groepen hebben een extra kwetsbaarheid:

- Kinderen met moeder die bij geboorte niet de Belgische nationaliteit had, hebben een hogere kansarmoedeindex (33,5%) dan kinderen van moeders van Belgische origine (6,1%)
- Kansarmoede nam vooral toe in de centrum – en grootsteden. Meer dan de helft van de kansarme kinderen leeft in 13 steden (11 centrumsteden & 2 grootsteden)

b. Binnen het beleidsdomein WSE

Heel wat werkzoekenden kampen met armoede en sociale uitsluiting. Uit cijfers van statistiek Vlaanderen blijkt bovendien dat het aandeel van de werkzoekenden met een inkomen onder de armoededrempel de voorbije jaren sterk gestegen is (zie afbeelding). Een armoedeproblematiek kan zorgen voor een aantal drempels die maken dat deze mensen niet toegeleid kunnen worden naar de arbeidsmarkt met onze traditionele begeleidingsvormen.

Zij hebben nood aan een geïntegreerd traject waarbij ook een aantal welzijnsactoren geactiveerd worden. Specifiek voor mensen in armoede versterken we het begeleidingsaanbod met geïntegreerde werk-welzijnstrajecten zowel individueel als in groepsverband.

VDAB heeft geen zicht op het totaal aantal werkzoekenden in armoede, wel op het aantal deelnemers aan de werkwelzijnstrajecten gericht op personen in armoede. Deze trajecten mogen niet verward worden met de trajecten ikv het werk- en zorgdecreet voor personen met medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale problematieken.

2018:

- Er werden 574 geïntegreerde werkwelzijnstrajecten opgestart door onze werk-welzijnsbemiddelaar.
- 474 werkzoekenden startten een intensief groepsluit bij een externe partner.

2019:

- Er werden 576 geïntegreerde werkwelzijnstrajecten opgestart door onze werkwelzijnsbemiddelaars. Dit is een onderschatting owv foute registraties in Limburg (1 traject opgestart in 2019, 106 opgestart in 2018).
- De uitbesteding van het groepsluit liep af in 2018. Er werden dus geen groepen meer opgestart in 2019.

Uit de uitstroomcijfers blijkt dat de helft van de mensen die een armoedetraject volgden, 24 maanden na afloop uit de werkloosheid verdwijnen. De uitstroom naar werk bedraagt op dat meetmoment 31%.

3. Welke obstakels naar werk zijn er bij werkzoekenden en bij inactieven?

Armoede is een complex probleem waardoor het niet evident is om obstakels naar werk te identificeren. In 2011 bundelden het HIVA en het Netwerk tegen armoede hun inzichten op duurzame tewerkstelling van personen in armoede. Hieruit bleek dat het vaak om een complex samenspel van factoren gaat die op elkaar inspelen, waarbij één partij vaak ook niet over de mogelijkheid beschikt om ook op andere vlakken in te grijpen.

Ervaringen uit onderzoek en de praktijk leren ons dat er doorgaans veel middelen en energie nodig zijn om mensen in armoede naar werk toe te leiden. Bovendien houdt het voor mensen in armoede, met vaak een verleden van langdurige werkloosheid of een onregelmatige arbeidsloopbaan, niet op bij tewerkstelling. "Duurzame tewerkstelling van mensen, vraagt de vervulling van een aantal randvoorwaarden die betrekking hebben op activering en ondersteuning van de doelgroep, van werkgevers en van de intermediairen, gekaderd binnen een empowerend beleid."

In kader van ESF werd in de periode 2015-2017 een begeleidingsmethodiek met acht basishoudingen voor sociaal werkers in een specialistische dienstverlening op vlak van activering en tewerkstelling uitgewerkt onder de noemer: Generalistisch werkt. Ook hier zien we twee centrale vaststellingen: de noodzaak om de meervoudige problematiek die armoede met zich mee brengt te herkennen en het inzetten op een sterk netwerk tussen dienstverleners.

Meer informatie:

http://docs.vlaamsparlement.be/docs/biblio/opendigibib/monografie/2012/182_duurzametewerksteling.pdf

<https://www.uantwerpen.be/nl/onderzoeksgroep/cresc/onderzoek-cresc/onderzoeksprojecten-cresc/recent-afgelopen-onderzoek/generalistisch-werkt/#>

4. Hoe pakken we de drempels naar werk nu aan?

a. Werk-welzijnbemiddelaars bij VDAB

Mensen in armoede kunnen terecht bij de werk-welzijnsbemiddelaar voor een geïntegreerd werk-welzijnstraject. Aangezien wij geen zicht hebben op de persoonlijke (financiële) situatie van elke werkzoekende, zijn we voor doorverwijzing aangewezen op de informatie die hij zelf deelt. Zowel de servicelijn als onze bemiddelaars beschikken over een knipperlichtenlijst met signalen op verschillende levensdomeinen (inkomen, onderwijs- en tewerkstellingsverleden, huisvesting, gezondheid, ...) die kunnen wijzen op een armoedeproblematiek. Indien deze thema's aan bod komen tijdens een gesprek met een bemiddelaar, kan deze er dieper op ingaan. Wanneer blijkt dat deze drempels een traject naar werk in de weg staan, kan er doorverwezen worden naar een werk-welzijnsbemiddelaar.

Via een persoonlijke dienstverlening werkt deze aan een vertrouwensband. Hij brengt niet alleen competenties en talenten in functie van tewerkstelling in kaart, maar opent ook perspectieven naar andere welzijnsdiensten (via doorverwijzing) en volgt deze op. Het gaat over een gecoördineerde, integrale en gestructureerde aanpak over de verschillende levensdomeinen heen. Hiervoor heeft de bemiddelaar een groot regionaal netwerk met verschillende partners zoals OCMW, CAW, sociaal verhuurkantoor, justitieassistenten, ... Aangezien armoede meestal gelijktijdig op verschillende levensdomeinen (inkomen, huisvesting, tewerkstelling, sociale contacten, gezondheid, detentieverleden ...) speelt, zijn dit zeer intensieve en langlopende trajecten. De ervaringsdeskundigen in de armoede bieden ondersteuning en advies vanuit de eigen ervaringen uit het verleden. De werkwelzijnsbemiddelaars vormen de brug naar de reguliere hulpverlening. Acties op andere levensdomeinen worden door VDAB niet gefinancierd.

Indien de nood aan ondersteuning op vlak van welzijn en zorg dermate groot is, kunnen personen in armoede toegeleid worden naar de activeringstrajecten voor personen met medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale problemen. Een netwerk aan dienstverleners staat in voor acties op vlak van welzijn, zorg en begeleiding naar werk. Deze trajecten worden door VDAB en WVG gefinancierd.

Deze individuele geïntegreerde begeleiding via de werk-welzijnsbemiddelaars wordt voor de meest kwetsbare werkzoekenden die in armoede leven gecombineerd met een versterkend groepsaanbod, aangeboden via partners. Het doel van het groepsaanbod is empowerment. De tandemwerking tussen de werk-welzijnsbemiddelaar van VDAB en de begeleider van het groepsaanbod staat centraal in de versterkende aanpak die in 2010-2011 geïmplementeerd werd. De uitbesteding van het groepsaanbod bij partners liep af eind 2018.

b. ESF-oproepen naar niet-beroepsactieven

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) en de Vlaamse Overheid gaven in oktober 2019 groen licht aan 74 projecten om de komende 2 jaar 10.000 mensen die vandaag niet actief zijn op de arbeidsmarkt te bereiken en te begeleiden. De projectuitvoerders zijn partnerschappen van lokale besturen, werkgevers en ngo's met expertise in het begeleiden van de doelgroep.

De partnerschappen gaan op zoek naar personen die niet gekend zijn of uit beeld zijn bij arbeidsmarktinstanties. Een belangrijke eerste stap ligt dan ook in het outreachend werken, het

bereiken van mensen in hun leefomgeving. Een volgende stap is het opstarten van geïntegreerde trajecten op maat. 68 projecten bouwen met deze mensen een intensieve begeleiding uit om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. 6 projecten hebben een specifieke focus. Zij zetten tewerkstellingstrajecten op om de niet-beroepsactieven te matchen met concrete vacatures.

De Vlaamse Overheid en ESF trekken samen 30 miljoen euro uit voor deze projecten.

Een aantal van deze projecten gebruikt de methodieken van de Missing Link en Generalistisch Werkt.

De projecten lopen van 1 oktober 2019 tot en met 31 december 2021.

Meer informatie:

<https://www.esf-vlaanderen.be/nl/oproepen/oproep-outreach-activering>

c. ESF-oproep naar kwetsbare jongeren

Op 1 mei 2017 lanceerde ESF Vlaanderen de derde editie van de oproep "Werkinleving voor Jongeren" (WIJ3). Verspreid over heel Vlaanderen bestrijden 14 partnerschappen de jeugdwerkloosheid door begeleidingen op maat aan te bieden aan jongeren tussen 18 en 25 jaar waarvan velen het secundair onderwijs zonder diploma hebben verlaten. De projecten worden voor 40% of een bedrag van 4,8 miljoen euro gefinancierd door ESF (40% of 4,8 miljoen euro) en voor 60% of een bedrag van 7,2 miljoen euro door middelen van het Vlaamse cofinancieringsfonds.

Tussen 1 oktober 2017 en 30 juni 2021 zullen meer dan 4.000 jongeren die zich gaan inschrijven bij VDAB én een grote begeleidingsnood hebben, terechtkomen in de WIJ3-projecten. In die ESF-projecten krijgen ze gedurende 18 maanden een intensieve begeleiding in hun zoektocht naar een opleiding of een job. De eerste focus is de arbeidsdeelname verhogen door het aanbieden van oriëntaties, workshops rond sollicitatievaardigheden, bedrijfsbezoeken, stages en werkplekleren. Maar de organisaties ondersteunen de jongeren ook met hulpvragen op andere levensdomeinen zoals vragen rond financiën, huisvesting, netwerk, kinderopvang, enzovoort.

De projecten lopen van 1 oktober 2017 tot en met 30 juni 2021.

Meer informatie:

<https://www.esf-vlaanderen.be/nl/inspiratiebron/themas/jongeren-en-werk/wij-3/wij-3>

d. Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)

Binnen het decreet lokaal sociaal beleid (WVG) werden samenwerkingsverbanden geïnitieerd tussen het OCMW, CAW en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. Het gaat om vrijwillige samenwerkingsverbanden die met hun reguliere middelen via het geïntegreerd breed onthaal inzetten op een toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening en het tegengaan van onderbescherming.

In de eerste projectperiode 2016-2018 werden elf pilootprojecten opgestart en liep een onderzoeksrapport om de essentiële bouwstenen van GBO te identificeren met de bedoeling deze in regelgeving om te zetten. Er is een tweede algemene oproep gelanceerd evenals een aantal specifieke

oproepen in kader van het decreet werk- en zorgtrajecten (o.a. onthaaltrajecten voor niet-toeleidbaren).

Meer informatie:

<https://www.departementwvg.be/welzijn-en-samenleving/gbo>

e. Projecten vanuit het armoededecreet

De bevoegde Vlaamse minister bepaalt jaarlijks de projecten die in het kader van armoedebestrijding worden gesubsidieerd. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afdeling Welzijn en Samenleving, zorgt dan voor de uitvoering voor de Vlaamse overheid.

Een overzicht van de laatste projecten:

- Projectoproep 2019 'Begeleiding van de projecten 'Persoonlijke en duurzame netwerkversterking bij mensen in armoede'
- Projectoproep 2018 'Informele netwerken'
- Projectoproep 2018 'Sociale distributieplatformen'
- Projectoproep 2018 'Begeleiding van de projecten 'outreaching werken naar gezinnen met een (zeer) lage werkintensiteit'

Meer informatie:

<https://armoede.vlaanderen.be/projecten>

5. Wat is er in het verleden al gebeurd?

VDAB-tender Armoede (zie verder)

ESF-project Trans Ervaringsdeskundigen

In een transnationaal ESF-project gaat Karel de Grote Hogeschool op zoek naar goede praktijken inzake de inzet van ervaringsdeskundigen in het hoger onderwijs in Vlaanderen en het buitenland. Ze ontwikkelden een praktijk van 'werken in tandem met ervaringsdeskundigen op de Karel de Grote Hogeschool', die ze inzetten in de opleidingen Sociaal Werk, Orthopedagogie, Verpleegkunde en Lerarenopleiding.

Meer informatie:

<https://www.kdg.be/ervaringsdeskundigen-in-onderwijs>

ESF-oproep Armoede

In maart 2016 lanceerde ESF een oproep Armoede gericht naar organisaties in Vlaanderen en Brussel die expertise hebben in het begeleiden van personen in armoede naar werk of opleiding. De doelstelling van de oproep was om geïntegreerde trajecten naar werk of opleiding op te zetten voor personen in armoede. De oproep liet voldoende ruimte om in te zetten op de armoede-en welzijnsproblematieken en liet de projecten vrij om hun eigen methodiek voor te stellen. De finale doelgroep van de oproep werd beperkt tot personen op beroepsactieve leeftijd uit huishoudens met een zeer lage werkintensiteit. Om deze indicator op te volgen was het nodig om gegevens via de kruispuntbank te kunnen raadplegen. Het budget voor de oproep Armoede bedroeg 2.500.000,00 EUR waarvan 1.000.000,00 euro ESF (40%) en 1.500.000,00 euro eigen cofinanciering (60%).

De projecten liepen van 1 juli 2016 tot en met 31 augustus 2018.

ESF-project Innovatie "Missing Link"

Een niet te miskennen aantal jongeren vindt geen antwoord op de waaier van vragen waarmee ze op hun weg naar werk geconfronteerd worden. De jongeren bevinden zich in een multiprobleem-situatie waar werkgerelateerde problemen verbonden zijn met persoonlijke en welzijnsgerelateerde problemen. Daarbij komt de vaststelling dat de bestaande dienstverlening vaak onaangepast is.

In het ESF-project "Missing Link" ontwikkelde Arktos een methodiek 'levenstrajectbegeleiding, gericht op de employability van moeilijk bereikbare jongeren' en een aanvullend meetinstrument. Drie elementen staan centraal in de methodiek: een gecoördineerde en integrale aanpak; de levenstrajectbegeleiding in een breed netwerk; en de trajectbegeleider als trajectgezel. De coördinatie wordt ondersteund door een meetsysteem van de zachte en harde employability-effecten. Dit leidt tot drie instrumenten. Een publicatie die de omschrijving van de methodiek met wetenschappelijke onderbouwing, methodes, werkvormen en begeleidingsprocessen bevat. Een bijhorende DVD met kant en klaar vormingsmateriaal en getuigenissen van jongeren. En tot slot, het meetinstrument met bijhorende bevestigings- en observatieschalen.

Het project liep van 01/04/2011 tot en met 30/09/2013.

WAW-trajecten als inspiratie voor de werk-welzijnsbegeleiding

De Vierdewereldgroep in Aalst ontwikkelde een nieuwe geïntegreerde begeleidingsmethodiek die dienstverleners in staat moet stellen om werkzoekenden in generatiearmoede beter te begeleiden op weg naar duurzaam werk. Ze beoogden een kwalitatieve, motiverende job die mensen in armoede ultiem in staat stelt om de armoedecirkel te doorbreken en deel te nemen aan de samenleving. Dit als antwoord op de uitsluiting, vernedering en schaamte die zij door hun complexe armoedeproblematiek dag in dag uit ervaren én vaak ook – ongewild – doorgeven aan hun kinderen, waardoor het fenomeen generatiearmoede al decennia een hardnekkig woekereend maatschappelijk probleem is. De naam van deze nieuwe methodiek is ‘WAW-traject’. Dit staat voor ‘een geïntegreerde aanpak van Werk, Armoede en Welzijn’. De aanpak werd ontwikkeld en getest binnen een ESF-innovatieproject. Het project liep van 01/07/2011 tot 30/06/2012.

Meer informatie:

<https://vierdewereldgroepaalst.be/uploads/file/files/Het-WAW-traject-demo.pdf>

EU-project MISSION

MISSION staat voor “Mobile Integrated Social Services Increasing Outcome for users in Need”. Dit is een nieuwe manier van werken, waarbij gezinnen in armoede of kans op armoede thuis worden bezocht. Tijdens dit experiment tracht men op deze manier 146 families te helpen. Er wordt gekeken welke noden ze hebben. De casemanager bekijkt hoe hun leefsituatie verbeterd kan worden, en welke diensten daarvoor moeten worden ingeschakeld. Deze vorm van werken is zeer proactief. Als er een vermoeden is van een probleem of van kwetsbaarheid, dan wordt dit bekeken en aangepakt. Bijkomend voordeel is dat de gezinnen bij één vertrouwenspersoon terecht kunnen en niet meer bij verschillende instanties moeten aankloppen.

Via de casemanagers wil Kortrijk de gezinnen in armoede efficiënter helpen. De casemanager bestudeert de situatie van het gezin. Hij zal vervolgens de coördinatie op zich nemen van alle voor het gezin van toepassing zijnde federale, Vlaamse en lokale rechten, maatregelen en voorzieningen. De casemanager wordt het vast aanspreekpunt voor het gezin en heeft zowel een coördinerende als ondersteunende functie.

Voor dit project werkte het OCMW van Kortrijk intensief samen met vier partners: Kind & Gezin, de Kortrijkse hogescholen Howest en Vives, en het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck van de Universiteit Antwerpen. De onderwijsinstellingen voeren een wetenschappelijk onderzoek uit naar de ontwikkeling en efficiëntie van de nieuwe aanpak. Dit zal helpen het beleid nog verder te verfijnen.

Het project ontving van EaSI (EU Programme for Employment and Social Innovation) een subsidie van 1,5 miljoen euro en liep van oktober 2016 tot oktober 2019.

Meer informatie:

<https://www.kortrijk.be/mission-mobile-integrated-social-services-increasing-outcome-users-need>

6. Verderzetting W²-groepsbegeleiding

Mensen in armoede bevinden zich in een maatschappelijk kwetsbare positie. In het traject naar werk is het belangrijk dat ze weer greep krijgen op hun leven en zelfsturend leren zijn. Dan pas wordt het mogelijk om het voortouw te nemen in het verbeteren van de situatie waarin ze zich bevinden. Dit veronderstelt dat mensen zich weer goed in hun vel voelen, een positiever zelfbeeld hebben, geloven iemand te zijn en een plaats te hebben in de maatschappij. Dit veronderstelt ook kritisch (zelf)bewustzijn en participatie aan de maatschappij. Deze zaken worden bereikt door een empowerende ruimte te creëren. Deze ruimte ontstaat volgens Samenlevingsopbouw wanneer acties in trajecten op maat ook groepsmatig, krachtgericht, reflectief en participatief ingezet worden. Bovendien moeten de begeleiders beschikken over een empowerende basishouding. Betrokkenheid, gelijkwaardigheid, openheid, authenticiteit en respect zijn daarbij zeer belangrijke waarden. ²

Uit de praktijk van VDAB en samenlevingsopbouw blijkt dat groepswork een krachtig instrument is in het versterkingsproces. In de VDAB W2-methodiek vormt het groepswork een samenspel met de individuele bemiddeling. De versterkende effecten van groepswork beïnvloeden het individueel begeleidingsproces positief. De doelgroep van dit groepswork bestaat uit werkzoekenden die in armoede leven of een verhoogde kans hebben met een welzijnsproblematiek en een duidelijke focus op werk. Het groepswork zelf is verrijkend voor en aanvullend aan de individuele bemiddeling. Bovendien kan de individuele bemiddeling thema's aanreiken voor het groepswork.

Voornaamste conclusies vorige tender:

1. De versterkende meerwaarde van een groepsaanbod is aangetoond, maar moet aangepast worden

- Groepswork en individuele bemiddeling versterken elkaar.

Het groepswork is een aanbod dat ingeschakeld wordt als de individuele bemiddeling onvoldoende is in functie van een succesvol traject naar werk. Maar werkzoekenden die gebruik maken van het groepsaanbod blijven nood hebben aan een bemiddelaar als vertrouwenspersoon. Niet alleen het toeleidingsproces verloopt effectiever, ook de kwaliteit van het vervoltraject wordt beter gegarandeerd.

- De doelgroep in het groepswork heeft een zwakker profiel dan de werkzoekenden die enkel een individuele bemiddeling kregen.

In het groepswork komen werkzoekenden terecht die een iets zwakker profiel hebben en waarvan de werk-welzijnsbemiddelaar inschat dat de extra ondersteuning door het groepswork noodzakelijk is. Mensen die al een tijdje in de individuele begeleiding zitten en waarmee onvoldoende vooruitgang wordt geboekt, worden vaak doorverwezen naar het groepswork. Dit uit zich o.a. in verschillen in uitstroomcijfers. Mensen die het groepswork volgden stromen iets minder vlot uit (45% uit de werkloosheid, 28% naar werk) ten opzichte van mensen enkel in werk-welzijnsbemiddeling (55% uit de werkloosheid en 34% naar werk) ¹. - De organisatie van het traject kan verbeteren

Ook een groepsaanbod moet op maat georganiseerd kunnen worden. Niet alleen de inhoud moet aansluiten bij de noden van het individu, maar ook de bereikbaarheid, de duur, de instapmomenten, de methodiek, Zowel de

klanten, als de begeleiders hebben baat bij een intensief traject, betere spreiding van opstartmomenten, kleinere groepen en een meer modulair aanbod.

2. De rol van een dedicated VDAB werk-welzijnsbemiddelaar is cruciaal en moet behouden blijven, maar de focus moet vooral 'werk' zijn. Daarom hebben we nood aan een partner welzijn die, in duo met de werk-welzijnsbemiddelaar van VDAB, de begeleiding opneemt met de focus "welzijn"

VDAB kiest er expliciet voor om binnen VDAB een aantal bemiddelaars aan te duiden die de bemiddeling opnemen van werkzoekenden die door een armoede-problematiek een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt en die om die reden nood hebben aan intensieve dienstverlening. De drempels bij deze groep zijn vaak heel divers en vragen een geïntegreerde aanpak die het luik 'werk' overstijgt. Het is belangrijk dat de werk-welzijnsbemiddelaar de vertrouwenspersoon is voor de stappen naar werk, maar versterking en ondersteuning ten aanzien van het luik 'welzijn' is voor een aantal klanten noodzakelijk. Door voor deze klanten een duo te maken, zijn zowel de aandacht voor werk als de aanpak op andere levensdomeinen (huisvesting, financiën, gezondheid,...) gegarandeerd. Dergelijke geïntegreerde aanpak biedt ook meer houvast voor de klant na het vinden van werk, want vaak stoppen de welzijnsproblemen namelijk niet bij het vinden van werk, en is het aangewezen dat acties rond welzijn (tijdelijk) blijven doorlopen, zelfs als tewerkstelling werd bereikt.

Evaluatie vorige tender:

De problemen van de klanten die werden doorverwezen naar het groepsluik situeren zich op verschillende levensdomeinen: werkervaring, scholingsgraad, inkomen, huisvesting, gezondheid, financieel, justitieel, deelname aan het maatschappelijk gebeuren, ...).

Een aantal belangrijke doelstellingen werden voor de meeste deelnemers behaald. Concreet ging het om het verhogen van het zelfinzicht, een visualisatie van het sociale netwerk en het verhogen van de draagkracht van de deelnemers.

Er werden POP's afgeleverd op het niveau van werk en welzijn waarop de VDAB bemiddelaar verder kon werken. Het POP-verslag moest volgende zaken bevatten: jobdoelwit, participatie ifv werk (NEC, SEC, LDE, arbeidszorg of werk niet haalbaar) en een actieplan met verdere stappen op het vlak van werk en welzijn.